



Universiteit
Leiden
The Netherlands

De Haagse skyline over 10 jaar: gemeentelijke bouwplannen onder de loep

Plas, R.

Citation

Plas, R. (2021). De Haagse skyline over 10 jaar: gemeentelijke bouwplannen onder de loep. *Bestuurskundige Berichten*, 36(2), 10-11. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3212671>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3212671>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).



De Haagse skyline over 10 jaar

Gemeentelijke bouwplannen onder de loep

Bouwen, bouwen, bouwen om uit de wooncrisis te komen. De nieuwe politieke partij JA21 pleitte in haar verkiezingsprogramma voor de verkiezingen van 2021 voor het bouwen van een heel nieuwe stad om aan de groeiende vraag van woningen te voorzien. “Veel groen, mooie grondgebonden laagbouw, fraaie natuur, goede voorzieningen en een gezellig stadscentrum” (p.32).¹ Dat klinkt mooi, maar voor nu staat met name inbreiding (bouwen binnen de bestaande stadsgrenzen) op de agenda. Er zal in ieder geval flink gebouwd moeten worden de komende jaren om de stijgende vraag naar woningen het hoofd te bieden, zo ook in Den Haag. De Gemeente Den Haag heeft dan ook veel plannen op tafel liggen voor bouwprojecten. In dit artikel neem ik de gemeentelijke bouwplannen onder de loep: tientallen woontorens en een verdubbeling van het aantal inwoners in het centrum. Wat betekent dit voor de leefbaarheid en veiligheid in de stad?

De toekomst in beeld

Grote woningbouwplannen liggen op tafel voor Den Haag Centrum, specifiek het gebied tussen de drie stations Den Haag Centraal, Den Haag Hollands Spoor en Den Haag Laan van Nieuw-Oost Indië (NOI).² In het gebied, ook wel het Central Innovation District (CID) genoemd, zullen tientallen woontorens verrijzen om 50.000 mensen te huisvesten. Niet iedereen is even enthousiast: bewoners van acht Haagse wijken klagen in een brief aan het stadsbestuur over het tekort aan publieke voorzieningen in de huidige opzet.³ Er wordt te weinig ruimte gereserveerd voor essentiële voorzieningen zoals scholen, kinderopvang, groenensport, aldus de bewoners. Daarnaast uiten de Hagenaren hun zorgen omtrent de betaalbaarheid: veertig procent van de beoogde kosten is nog niet gedekt. Volgens onder andere het wijkberaad Bezuidenhout heeft dit negatieve consequenties:

“Gevolg is dat we een duidelijk tekort van honderden miljoenen gaan krijgen op leefbaarheid en dit kan betekenen dat broodnodige voorzieningen er niet gaan komen”.³ Voorzitter van het wijkberaad Jacob Snijders benoemt dat de start van de bouw van 8000 woningen reeds is goedgekeurd, waardoor die bewoners “zeker tien jaar moeten wachten op de eerste voorzieningen”.³ Ook volgens de Partij voor de Dieren ontbreekt nu elk plan voor publieke voorzieningen, terwijl het gebied een verdubbeling van inwoners gaat meemaken³

Leefbaarheid en veiligheid

Wanneer er een verdubbeling van het aantal bewoners gaat plaatsvinden, maar er te weinig goede voorzieningen worden gerealiseerd, is dit problematisch vanuit het oogpunt van de leefbaarheid en veiligheid. In de huidige plannen ontstaat er schaarste van publieke voorzieningen als doktersposten, scholen, kinderopvangcentra, bibliotheken, buurthuizen, pleinen, groen- en sportvoorzieningen. Een tekort aan voorzieningen in de buurt betekent enorme drukte. Als alternatief zouden buurtbewoners kunnen reizen naar de omliggende wijken, wat het gemak dan weer aantast. De bezorgde wijkraden zien de behoeften en het welbevinden van de toekomstige bewoners in het geding komen. Daarnaast hangt de leefbaarheid samen met een gevoel van veiligheid. De aanwezigheid en kwaliteit van voorzieningen zou bijdragen aan positief gevoel over de buurt en haar toekomstbestendigheid⁴. Wat blijkt is dat er de associatie wordt gemaakt tussen geen of weinig publieke voorzieningen en criminaliteit. Buurten met weinig publieke voorzieningen worden meer geassocieerd met criminaliteit en worden daardoor als onveiliger ervaren dan buurten met veel publieke voorzieningen. Ook zijn publieke voorzieningen bevorderaars van ontmoetingen en onderling contact tussen de buurtbewoners. Het (her)

bron: Gemeente Den Haag





kennen van elkaar levert een vorm van vertrouwen op en daarmee van veiligheid, blijkt uit verschillende onderzoeken.⁵ Bovendien kan de noodzaak van publieke voorzieningen worden onderstreept met het oog op sociale controle. Wanneer er voldoende ogen op de straat zijn om zo nodig deviant gedrag te corrigeren, heeft dit een positieve invloed op de veiligheidsbeleving van buurtbewoners. Met name bij hoogbouw, wat de Gemeente Den Haag voor ogen heeft, zijn voldoende ogen op de straat van belang, aangezien hoogbouw resulteert in meer anonimiteit en minder sociale controle.⁶ Flatbewoners voelen namelijk minder binding met de activiteiten op de begane grond dan andere stadsbewoners. Kortom blijkt dat publieke voorzieningen essentieel zijn voor de leefbaarheid en veiligheid in de stad.

“De bezorgde wijkraden zien de behoeften en het welbevinden van de toekomstige bewoners in het geding komen”

Een grotere kloof tussen rijke en arme wijken

Het toekomstige woonbeleid heeft een nog grotere valkuil: de verschillen tussen wijken waar mensen een hoog of laag inkomen hebben zal zichtbaarder worden. De bouwplannen zijn gericht op Den Haag Centrum en omliggende wijken. Precies deze wijken (Oud Centrum, Schilderswijk, Transvaal en Laakkwartier⁷) kennen de meeste criminaliteit en onveiligheidsgevoelens onder inwoners. De bewoners zouden daarom de dupe zijn als er nog meer onveiligheid(sgevoelens) centreren. Zoals benoemd, kan een gebrek aan publieke voorzieningen immers bijdragen aan de onveiligheid(sbeleving). Daarbij komt dat ook onveiligheidsgevoelens negatief effect hebben op de levensvatbaarheid van een buurt: volgens Spithoven (2018) hangt veiligheidsbeleving samen met “sociale en fysieke kenmerken die symbool staan voor de (potentiële) aanwezigheid van dreiging van criminaliteit” (p.51)⁸. Zulke signalen kunnen het gevoel geven dat “de sociale gezamenlijkheid in de directe woonomgeving in verval is”. Kortom kan een gebrek aan publieke voorzieningen bijdragen aan gevoelens van onveiligheid en aan een idee van verval. Daarbij komt dat er simpelweg een scheiding ontstaat tussen arm en rijk in de toegang tot publieke voorzieningen. Zo kunnen er vraagtekens geplaatst worden bij de sociale rechtvaardigheid: kunnen er wel zoveel mensen gehuisvest worden in het centrum als het aantal publieke voorzieningen niet meegroeit?

Conclusie

Het is van belang dat er voldoende, kwalitatieve publieke voorzieningen worden gerealiseerd in het Central Innovation District van Den Haag. In de huidige bouwplannen, waarin tientallen woontorens voor 50.000 bewoners voornemens zijn, is er te weinig oog voor publieke voorzieningen. Publieke voorzieningen zijn van belang voor de leefbaarheid én veiligheid(sbeleving) van de Haagse stadsbewoners. Concreet kunnen voorzieningen bijvoorbeeld in de plint van de woontorens worden geplaatst⁹. Want dat er de noodzaak is om in te breiden is evident, maar, Gemeente Den Haag, vergeet de publieke voorzieningen niet!

Bronnenlijst

- 1: JA21. (2021). Partijprogramma 2021. Geraadpleegd van <https://ja21.nl/partijprogramma.pdf>
- 2: Gemeente Den Haag. (z.d.). Ontwikkelingen in de stad. Geraadpleegd van <https://www.denhaag.nl/nl/in-de-stad/wonen-en-bouwen/ontwikkelingen-in-de-stad.htm>
- 3: Omroep West. (2021). Geen plek voor groen, sport en school. Zorgen over bouw duizenden woningen in Den Haag. Geraadpleegd van <https://www.omroepwest.nl/nieuws/4333177/Geen-plek-voor-groen-sport-en-school-zorgen-over-bouw-duizenden-woningen-in-Den-Haag>
- 4: Oppelaar, J. & Wittebrood, K. (2006). Angstige burgers? De determinanten van gevoelens van onveiligheid onderzocht. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- 5: Blokland, T. (2008). Oog voor elkaar. Veiligheidsbeleving en sociale controle in de grote stad. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- 6: CCV. (z.d.). Veiligheidsuitdagingen in de verticale stad. Geraadpleegd van <https://hetccv.nl/onderwerpen/integraal-veiligheidsbeleid/veiligheidsbeleid-2020/veiligheidsuitdagingen-in-de-verticale-stad/>
- 7: Spithoven, R. (2018). Graven naar de wortels van onveiligheidsgevoelens. Resultaten van een onderzoek in twaalf buurten. Justitiële verkenningen, 44(6), p. 47-62.
- 8: Trouw. (2012). Arme Haagse buurten broedplaats criminaliteit. Geraadpleegd van <https://www.trouw.nl/nieuws/arme-haagse-buurten-broedplaats-criminaliteit~b171ce7d/>



Rebecca Plas